

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

ĐẶNG THỊ NHUNG

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ XU HƯỚNG
BIẾN ĐỔI CỦA MỘT SỐ THẨM CỎ TẠI XÃ NHAM SƠN,
HUYỆN YÊN DŨNG, TỈNH BẮC GIANG**

Chuyên ngành: Sinh thái học

Mã số: 60.42.01.20

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. HOÀNG CHUNG

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các kết quả, số liệu nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa có ai công bố trong bất kỳ một công trình nào khác.

Tác giả

Đặng Thị Nhung

LỜI CẢM ƠN

Bằng tấm lòng thành kính, tôi xin tỏ lòng biết ơn sâu sắc và sự kính trọng tới:

- Thầy giáo PGS.TS Hoàng Chung đã quan tâm, tận tình hướng dẫn và giúp đỡ tôi trong quá trình triển khai nghiên cứu đề tài và hoàn thành luận văn này.

- Ban chủ nhiệm khoa Sinh – KTNN, Thầy giáo Lê Ngọc Công cùng toàn thể các thầy cô giáo, các cán bộ khoa Sinh – KTNN trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi trong suốt thời gian học tập, nghiên cứu khoa học.

- Lãnh đạo Ủy ban nhân dân xã Nham Sơn, cán bộ phòng Nông Nghiệp huyện Yên Dũng, Tỉnh Bắc Giang đã giúp đỡ tôi nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Thái Nguyên, ngày 15 tháng 4 năm 2014

Tác giả

Đặng Thị Nhung

MỤC LỤC

Lời cam đoan	
Lời cảm ơn	
Mục lục	i
Danh mục các từ viết tắt	ii
Danh mục các bảng.....	iii
Danh mục các hình	iv
MỞ ĐẦU	1
1. Đặt vấn đề	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
CHƯƠNG I. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Khái niệm vùng, phân vùng.....	3
1.1.1. Khái niệm vùng	3
1.1.2. Khái niệm phân vùng.....	4
1.2. Các dạng phân vùng	4
1.2.1. Phân vùng địa vật lý	4
1.2.2. Phân vùng khí hậu	5
1.2.3. Phân vùng thổ nhưỡng.....	7
1.2.4. Phân vùng sinh thái thảm thực vật	9
1.3. Những nghiên cứu về đồng cỏ tự nhiên	13
1.3.1. Vấn đề nguồn gốc và phân bố đồng cỏ trong đại nhiệt đới.....	13
1.3.2. Những nghiên cứu về thành phần loài.....	14
1.3.3. Những nghiên cứu về dạng sống	15
1.3.4. Những nghiên cứu về năng suất	17
1.4. Những nghiên cứu về thoái hóa đồng cỏ do chẵn thả và vấn đề sử dụng hợp lý đồng cỏ miền Bắc Việt Nam	18
1.4.1. Những nghiên cứu về thoái hóa đồng cỏ do chẵn thả	18
1.4.2. Những nghiên cứu về sử dụng hợp lý đồng cỏ miền Bắc Việt Nam	20

CHƯƠNG II: ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN VÀ KINH TẾ XÃ HỘI CỦA VÙNG NGHIÊN CỨU	22
2.1. Điều kiện tự nhiên của xã Nham Sơn.....	22
2.1.1. Vị trí địa lý của huyện Yên Dũng.....	22
2.1.2. Vị trí địa lý của xã Nham Sơn	22
2.1.3. Địa hình, địa mạo	24
2.1.4. Khí hậu	24
2.1.5. Các nguồn tài nguyên	25
2.2. Điều kiện kinh tế xã hội xã Nham Sơn.....	27
2.2.1. Tình hình phát triển các ngành kinh tế	27
2.2.2. Lao động, việc làm	28
CHƯƠNG III: ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	29
3.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	29
3.1.1. Đối tượng nghiên cứu	29
3.1.2. Phạm vi nghiên cứu	29
3.2. Nội dung nghiên cứu	29
3.3. Phương pháp nghiên cứu	29
3.3.1. Điều tra cơ bản vùng nghiên cứu qua số liệu thứ cấp tại địa phương	30
3.3.2. Phương pháp nghiên cứu ngoài thiên nhiên	30
3.3.2.1. Lập tuyến điều tra.....	30
3.3.2.2. Điều tra nghiên cứu theo ô tiêu chuẩn.....	30
3.3.2.3. Điều tra trong dân.....	31
3.3.3. Phương pháp nghiên cứu trong phòng thí nghiệm	31
3.3.3.1. Xác định tên khoa học của mẫu thực vật.....	31
3.3.3.2. Xác định dạng sống	31
3.3.3.3. Nghiên cứu năng suất cỏ	31
3.3.3.4. Phân tích mẫu đất	31
CHƯƠNG IV: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU.....	33

4.1. Đặc điểm đặc trưng của các tiểu vùng.....	33
4.1.1. Tiểu vùng sinh thái ven sông.....	33
4.1.2. Tiểu vùng sinh thái ven suối.....	33
4.1.3. Tiểu vùng sinh thái chân đê.....	33
4.1.4. Tiểu vùng sinh thái gò đồi.....	34
4.1.5. Tiểu vùng sinh thái dưới tán rừng trồng keo.....	34
4.2. Tổ hợp thành phần loài, dạng sống và khối lượng thực vật trong từng tiểu vùng sinh thái	34
4.2.1. Tiểu vùng sinh thái ven sông.....	34
4.2.1.1. Thành phần loài	34
4.2.1.2. Thành phần dạng sống thực vật.....	39
4.2.1.3. Khối lượng thực vật.....	41
4.2.2. Tiểu vùng sinh thái ven suối.....	42
4.2.2.1. Thành phần loài.....	43
4.2.2.2. Thành phần dạng sống.....	46
4.2.2.3. Khối lượng thực vật.....	48
4.2.3. Tiểu vùng sinh thái bãi bằng chân đê	49
4.2.3.1. Thành phần loài	49
4.2.3.2. Thành phần dạng sống.....	55
4.2.3.3. Khối lượng thực vật.....	57
4.2.4. Tiểu vùng sinh thái trên đồi cỏ tự nhiên.....	59
4.2.4.1. Thành phần loài	59
4.2.4.2. Thành phần dạng sống.....	64
4.2.4.3. Khối lượng thực vật.....	67
4.2.5. Tiểu vùng sinh thái dưới tán rừng	68
4.2.5.1. Thành phần loài	68
4.2.5.2. Thành phần dạng sống.....	73
4.2.5.3. Khối lượng thực vật.....	76

4.3. Đánh giá thực trạng và xu hướng biến đổi của từng thảm cỏ trong tình trạng khai thác hiện nay	77
4.3.1. Thảm cỏ ven sông.....	77
4.4.2. Thảm cỏ ven suối.....	78
4.4.3. Thảm cỏ bãi bằng chân đê	79
4.4.4. Thảm cỏ trên đồi.....	80
4.4.5. Thảm cỏ dưới tán rừng trồng Keo	82
4.4. Phương hướng sử dụng các tiểu vùng sinh thái trong tình trạng khai thác hiện nay.....	86
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ.....	88
1. Kết luận.....	88
2. Đề nghị.....	88
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	90

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

DS	:	Dạng sóng
Nxb	:	Nhà xuất bản
UBND	:	Ủy ban nhân dân
GTCT	:	Giá trị chặn thả
To	:	Giá trị chặn thả tốt
TB	:	Giá trị chặn thả trung bình
Ke	:	Giá trị chặn thả kém
Ho	:	Không có giá trị chặn thả
ĐVTA	:	Đơn vị thức ăn

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1 Những dạng sống chính của thực vật đồng cỏ vùng núi Bắc Việt Nam..	16
Bảng 2.1. Cơ cấu đất đai của xã Tân Hương.....	26
Bảng 4.1. Thành phần loài trong thảm cỏ ven sông.....	35
Bảng 4.2. Những dạng sống chính của thực vật trong các thảm cỏ ven sông...	39
Bảng 4.3. Khối lượng thực vật trong thảm cỏ ven sông (g/m^2)	41
Bảng 4.4. Thành phần loài trong thảm cỏ ven suối.....	43
Bảng 4.5. Những dạng sống chính của thực vật trong thảm cỏ ven suối.....	46
Bảng 4.6. Khối lượng thực vật trong thảm cỏ ven suối (g/m^2)	48
Bảng 4.7. Thành phần loài trong thảm cỏ bãi bằng chân dê	49
Bảng 4.8. Những dạng sống chính của thực vật trong bãi bằng chân dê	55
Bảng 4.9. Khối lượng thực vật bãi bằng chân dê (g/m^2).....	57
Bảng 4.10. Thành phần loài trong thảm cỏ trên đồi.....	59
Bảng 4.11. Những dạng sống chính của thực vật trên đồi	64
Bảng 4.12. Khối lượng thực vật trên gò đồi (g/m^2).....	67
Bảng 4.13. Thành phần loài trong thảm cỏ dưới tán rừng.....	69
Bảng 4.14. Những dạng sống chính của thực vật dưới tán rừng.....	73
Bảng 4.15. Khối lượng thực vật dưới tán rừng (g/m^2)	76

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 2.1. Bản đồ hành chính huyện Yên Dũng.....	23
Hình 2.2. Bản đồ hành chính xã Nham Sơn.....	23